

recenzije – *recensiones*

Jure BRKAN, *Župa u zakonodavstvu Katoličke Crkve*, Biblioteka 'Službe Božje', knjiga 49., Split 2004., 290 str.

Knjiga o kojoj je ovdje riječ plod je višegodišnjeg studija kanonskoga prava i iskustva koje je dr. Brkan stekao nakon više od dvadeset godina poučavanja crkvenoga prava na različitim ustanovama, ali i rada na crkvenom sudu u Splitu te prakse koju je stekao u različitim službama u pastoralu. Na hrvatskom jeziku, nema puno teološke literature pa ni kanonsko pravne – premda su se nakon prijevoda *Zakonikâ Katoličke Crkve* (Zagreb 1996.) pojavile vrijedne knjige i dosta članaka. Svako novo djelo je dobrodošlo posebno za one koji se ne služe stranim jezicima. Zato knjiga izdana pod gore spomenutim naslovom – redovnika, prezbitera, pravnika i profesora dr. Jure Brkana vrijedan je doprinos u hrvatskoj stručnoj kanonsko pravnoj literaturi.

Kristova Crkva – Božji Narod se ne dijeli na *Crkvu ljubavi* (karizmatSKU Crkvu) i *Crkvu prava* nego je ona prema nauku II. vaticanskog sabora »sastavljena od hijerarhijskih organa i mistično Tijelo Kristovo, vidljivi zbor i duhovna zajednica, zemaljska Crkva koja već posjeduje nebeska dobra« (LG, br. 8). Svrha kanonskoga prava, cilj svih odredbi pa i onih koje se tiču župe i župnika jest *salus animarum* (spas duša). Svaki Kristov vjernik pripada nekoj župi i ima svoga župnika. Župa je pose-

bno pravno ustanovljena određena zajednica vjernima u partikularnoj Crkvi (biskupiji, nadbiskupiji, ...) za koju je pastirska briga povjerena župniku kao njezinom vlastitom pastiru koji može biti iz svjetovnog klera ili iz klera ustanova posvećenoga života (redovnika). Spomenuti klerik kao župnik je uvijek pod vlašću dijecezanskog biskupa koji ga imenuje ili razrješuje od te službe. Župa ima pravno određene granice, samostalna je javna pravna osoba, odijeljena je od drugih pravniH osoba (od redovničkih ustanova, od pokrajina, od kuća-samostana, od kanoničkih kaptola, ...).

U djelu *Župa ...*, dr. Jure Brkan na cjeloviti način detaljno tumači odredbe *Zakonika kanonskoga prava* (ZKP) iz 1983. godine – koja vrijedi »samo za latinsku Crkvu« (kan. 1) – a odnose se na župu i na one koji na njoj pastoralno djeluju. U izlaganju odredbi on se služi izvorima i dostupnom literaturom, a primjenjuje egzegetsko-pravnu metodu navodeći po redu pripadajuće kanone – zadržavajući se više na onim odredbama koje imaju pastoralnu primjenu. On na 290 stranica zapravo detaljno tumači dio II. knjige *Zakonika kanonskog prava* iz 1983. godine koji se odnosi na župu i župnike. Autor ponajprije navodi kanon, i to u službenom latinskom izvorniku te paralelno stavlja hrvatski prijevod kanona koji je izradila i objavila grupa stručnjaka 1988. i 1996. godine (popravljeni prijevod i naznačeni izvori kanona), nakon toga veoma pregledno, sustavno, cjelovito, stručno tumači crkvene odredbe sadržane u navedenom kanonu.

U *Predgovoru* knjige piše da je namijenjena prvenstveno studentima na bogoslovnim učilištima koji proučavaju kanonsko pravo posebno predmet *Narod Božji*, te župnicima, voditeljima, župnim vikarima, kao i svim onima koji žele upoznati crkveno pravo, strukture i službe latinske ili zapadne Crkve, posebno oni koji proučavaju strukture i službe unutar područne Crkve a u koje *Zakonik kanonskoga prava* iz 1983. ubraja župe, kao-župe, posebne vjerničke udruge unutar župe, te župnike, svećenike kojima je solidarno povjerena pastoralna briga za neku župu ili za različite župe istodobno, župne vikare i vjernike laike kada im je župa povjerena da se brinu za župu pod vodstvom određenog prezbitera.

Brkan u prvom dijelu (str. 17-57) govori o povijesno-pravnom razvoju župe kao crkvene ustanove od samih početaka kršćanstva pa do sada važećeg Zakonika iz 1983. godine; on pokazuje kako župa nije ustanovljena po božanskom pravu nego ju je ustanovila Crkva, te se u prvom tisućljeću Crkve gotovo nije razlikovala od biskupije.

U drugom dijelu (str. 58-269 – poglavlja II.–VII.) na temelju izvora i bogate literature, Autor obrađuje sadašnje zakonodavstvo Katoličke latinske Crkve koje se odnosi na župu, kao-župu i druge posebne skupine vjernika; govori i o župnicima, tj. onima kojima je župa kao vlastitim pastirima povjerena; komentira i odredbe koje se odnose na župne vikare, a govori i o odnosu župnika i župnog vikara.

Radi potpunosti i lakšeg snalaženja Brkan u svoju knjigu donosi u dodatku I. *Usporedni popis kanona* sada važećih Zakonikâ i dokumenata II. vatikanskog sabora, te u dodatku II. *Usporedni popis kanona Zakonika* iz 1983. i onoga iz 1917. godine.

Na kraju Pisac donosi bogatu *Bibliografiju* (str. 274-286) koju dijeli na izvore

i literatura. Treba spomenuti još i vrlo lijep tisak, omot i opremu knjige.

Svi oni koji žele steći ozbiljne informacije o župi i župniku mogu ih pronaći u knjizi dr. Brkana; uz to tumačenja mogu pomoći da se svi članovi Božjeg naroda prema svom položaju i poslanju – i klerici i članovi posvećenog života i družba apostolskog života, te vjernici laici – ispravno uključe u višestruku pastoralnu skrb za sve ljude u župi. Misli i tumačenja iznesena u knjizi mogu pripomoći da svi članovi Crkve osjećaju s Crkvom i osjećaju se Crkva, da budu svjesni da su Božji narod, te da »svatko prema svojem položaju vrši poslanje koje je Bog povjerio Crkvi da ga ispuni u svijetu« (kan. 205, § 1).

Matija Berljak

Ivan DUGANDŽIĆ, *Biblijska teologija Novoga zavjeta*, Priručnici 75, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2004., str. 198.

I. Opis sadržaja knjige

Najnovija knjiga autora I. Dugandžića, *Biblijska teologija Novoga zavjeta*, podijeljena je na *dva glavna dijela*.

Prvi dio naslovljen je »Opća problematika« (str. 10-62), a sastoji se od četiri poglavlja u kojima je izložena povijest i opća pitanja novozavjetne teologije. Tako u *prvom poglavlju* prikazana je »Povijest nastanka i razvoja biblijske teologije Novoga zavjeta« (str. 11-28), u *drugom poglavlju* »Smjerovi teologije Novoga zavjeta u protestantizmu 20. stoljeća« (str. 29-43), u *trećem poglavlju* »Počeci teologije Novoga zavjeta u Katoličkoj crkvi« (str. 45-50), u *četvrtom poglavlju* »Nova pitanja i nove dvojbe« (str. 51-62).